

att veta vad man vill och inte vill

Borgerliga partier runt Europa visar upplösningstendenser. Det är inte så konstigt. De består av individualister som ogärna inordnar sig i kollektiv.

Partier är kollektiv. De behövs för att kämpa för gemensamma mål. Inte annars. För socialister är de kollektiva gemensamma målen enkla. Majoritetens rätt. Många borgerliga har glömt varför partierna finns och varför de själva håller på, kanske inte ens reflekterat över det.

Moderaternas föregångare bildades för att stå emot socialismen, risken för majoritetsförtryck och till försvar för individens rätt. Offentlig och facklig makt började inskränka möjligheterna att sluta individuella avtal, det vill säga inskränka kontraktsrätten som är central i ett liberalt samhälle. Det offentliga övertog makt från enskilda genom att dra in alltmer i skatt.

SOcialismens idéer led 1989 spektakulära Sederlag vid muren i Berlin och vid gränsen mellan Österrike och Ungern. Sedan dess tror ingen riktigt att någon är så dum att han är socialist. Ja, många är till och med lätt överseende med riksdagsledamöter som kallar sig kommunister.

Väldigt få tror att Göran Persson förespråkar socialism. Förutom moderaterna var det ju bara Göran Persson som sa nej till buffertfondsocialismen. Övriga trodde inte att LO ville så illa som det lät.

Och vi hör det ofta; alla är egentligen överens om att skatterna bör sänkas. För socialister är det bara väldigt lågt prioriterat och antagligen kommer det aldrig att ske, men de säger att de vill. Och många vill ju gärna tro dem.

Om alla säger att de vill sänka skatten, om alla säger att vi skall få välja skola för våra barn och satsar på vårdskolaomsorg så blir det oklart vad som skiljer partierna. Politik blir en pragmatisk fråga om management. För väljarna blir politiken obegriplig.

ISKUGGAN AV SOCIALISMENS NEDERLAG har brittiska Tories i tio år bråkat om huruvida Tony Blair är skogstokig socialist längst där inne eller egentligen är en god tory.

Och under tiden blandar man och byter partiledare. Och man ägnar huvuddelen av kraften åt hur de gör sig i tv. Inte själva affärsidén. Vad vill vi? Vad vill vi ändra på? Vad är viktigt?

Moderaterna är på väg åt samma håll. Alltför lite kraft läggs vid att resonera om vad som är viktigt i politiken. Vad man vill åstadkomma med sitt engagemang. Ber man 50 moderata förtroendevalda att definiera vad som driver dem i deras politiska engagemang får man minst 25 olika svar. Antagligen fler.

POLITIKEN HAR BLIVIT en kamp om mig själv och min plats. Också det nya halvhjärtade valsystemet med personvalsinslag har uppmuntrat sådana tendenser. I Stockholm slogs ingen i valrörelsen för moderaterna utan alla för sig själva. På Mikael Söderlunds torgmöten delades det ut flygblad för just honom, på Kristina Alvensjö för henne och på Bo Lundgrens för Kikki Axén-Olin. Den som ville jobba för moderaterna hade ingen kampanj att delta i. Vilket budskap om moderaterna som nådde väljarna är oklart.

Och om borgerligheten inte tror att socialdemokraterna vill det de faktiskt åstadkommer – kollektiv makt över individen, manifesterad i världens högsta skatter – kommer borgerligheten att vara vilse i sin politiska gärning. Då blir politiken ett sällskapsspel där man slåss om att administrera den socialstat som tar hand om dryga 54 procent av allt vi arbetar ihop. Och hur kul och viktigt blir det för väljarna?

I brist på konflikt med politiska motståndare ägnar man sig åt interna strider om det krympande antalet förtroendeuppdrag.

Om moderaterna inte tar sig tid att reda ut och bli överens om partiets affärsidé och konkurrensfördelarna på marknaden hjälper det inte att byta partiledare. Då blir den nya offer för samma olösta konflikter som den nuvarande.

Per Heister (pheister@europarl.eu.int) är redaktör för Svensk Tidskrift.

